

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2020,

kterým se mění zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

V § 24 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky, ve znění zákona č. 460/2000 Sb. a zákona č. 129/2008 Sb., se doplňují odstavce 3 až 5, které znějí:

„(3) Pokud síly a prostředky Vězeňské služby nebudou dostatečné k zajištění třežení vazebních věznic, věznic nebo ústavů pro výkon zabezpečovací detence, může vláda České republiky na nezbytnou dobu povolat k plnění úkolů Vězeňské služby příslušníky Policie České republiky.

(4) Příslušníci Policie České republiky povolání podle odstavce 3 mají při plnění úkolů Vězeňské služby oprávnění a povinnosti příslušníků; vláda České republiky může rozsah těchto oprávnění a povinností omezit.

(5) Příslušníci Policie České republiky povolání podle odstavce 3 prokazují svou příslušnost k plnění úkolů Vězeňské služby svým předepsaným stejnokrojem s vnějším označením „VĚZEŇSKÁ SLUŽBA“. Ústním prohlášením „Vězeňská služba“ prokazují svoji příslušnost ve výjimečných případech, kdy okolnosti služebního zákroku neumožňují prokázat příslušnost stanoveným způsobem. Ministerstvo stanoví vyhláškou vzor vnějšího označení „VĚZEŇSKÁ SLUŽBA“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

O b e c n á č á s t

Hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad

Hodnocení dopadů regulace (RIA) nebylo k tomuto návrhu zákona zpracováno na základě výjimky obsažené v článku 3.8 písm. c) Obecných zásad pro hodnocení RIA, neboť se navrhuje, aby návrh zákona byl projednán ve stavu legislativní nouze.

Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Spolupráci Vězeňské služby při plnění jejích úkolů s jinými složkami upravuje § 24 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky, přičemž výslovně je zmíněna spolupráce s ozbrojenými bezpečnostními orgány České republiky, s dalšími orgány státu, s orgány obcí a s obdobnými institucemi v zahraničí. Takové obecné součinnostní ustanovení nicméně neumožňuje, aby tyto orgány přímo plnily úkoly zákonem svěřené Vězeňské službě.

V § 24 odst. 2 citovaného zákona se Vězeňské službě umožňuje požádat o zásah Policii České republiky, tato možnost je však omezena na mimořádné situace typu vzpoury ve věznici, vazební věznici nebo v ústavu pro výkon zabezpečovací detence, kdy cílem takového zásahu je obnovení pořádku a bezpečnosti v objektech střežených Vězeňskou službou; jde o součinnost při (jednorázovém) zásahu, nikoli tedy při dlouhodobějším plnění úkolů Vězeňské služby.

Ustanovení § 24a citovaného zákona pak upravuje pouze situaci opačnou, tj. povolání příslušníků Vězeňské služby k plnění úkolů Policie České republiky.

Stávající právní úprava tak neumožňuje, aby byli příslušníci Policie České republiky (dále jen „policisté“) povoláni k plnění úkolů Vězeňské služby.

Cílem předkládaného návrhu zákona je umožnit, aby vláda na nezbytně nutnou dobu mohla nařízením vlády povolat policisty k plnění úkolů Vězeňské služby, pokud s ohledem na aktuální mimořádnou situaci Vězeňská služba není schopna zabezpečit plnění svých úkolů vlastními silami. Taková možnost by se týkala obecně takových situací, kdy Vězeňská služba nemůže zajistit výkon strážní služby vlastními příslušníky např. z důvodu epidemiologické situace, živelné a ekologické katastrofy apod. v objektech Vězeňské služby.

Tento stav by mohl zcela paralyzovat plnění některých úkolů Vězeňské služby podle ustanovení § 2 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky. Policisté (či jiné osoby plnící úkoly Policie – viz § 22 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky) povolání k plnění úkolů Vězeňské služby by byli využiti k zajištění vnější ostrahy věznic, vazebních věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence (samostatný výkon služby na strážních věžích), k výkonu strážní služby na vstupech a vjezdech do věznic a ve strážní a zásahové hlídce.

Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Ani stávající, ani navrhovaná právní úprava nemá bezprostřední, ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje,

ani nezvýhodňuje, jedno z pohlaví, a nestanoví pro něj odlišné podmínky. Stávající i navrhovaná právní úprava má zcela stejné dopady na muže i na ženy.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh je plně v souladu s čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, a s čl. 2 odst. 3 Ústavy, podle kterých lze státní moc uplatňovat v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, přičemž státní moc slouží všem občanům. Návrh se konkrétně nedotýká základních práv osob a respektuje ústavně zakotvenou dělbu moci.

Mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, ani judikatura Evropského soudu pro lidská práva se problematikou upravenou v návrhu zákona nezabývají.

Návrhem zákona nejsou implementovány ani adaptovány předpisy Evropské unie a návrh s nimi není ani v rozporu. Judikatura Evropského soudního dvora, ani obecné právní zásady práva Evropské unie se navržené úpravě nedotýkají.

Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava není spojena s dopady na státní rozpočet, předpokládá se, že plnění úkolů Vězeňské služby povolányými policisty bude zajištěno v rámci schváleného státního rozpočtu a nebude požadováno jeho navýšení.

Navrhovaná právní úprava není spojena ani s dopady na ostatní veřejné rozpočty. Nemá ani dopady na podnikatelské prostředí v České republice.

Navrhovaná právní úprava sama o sobě jako taková není spojena se sociálními dopady a dopady na rodinu.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava se přímo nedotýká ochrany soukromí a osobních údajů.

Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná úprava nepřináší zvýšení korupčního rizika.

Navrhovaná právní úprava není spojena s vyššími korupčními riziky, než kterým čelí příslušníci Policie České republiky obecně. Korupční riziko pro ně není nové, je přítomno i při účinnosti stávající právní úpravy. Prostředky ochrany proti tomuto riziku jsou tudíž obsaženy již ve stávající právní úpravě.

Kromě těchto pojistek spočívajících zejména v požadavcích stanovených na osoby, které jsou přijímány do služebního poměru, se čelí tomuto riziku i stanovením trestního postihu korupčního jednání.

Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná úprava je spojena s pozitivními dopady na bezpečnost státu, neboť umožňuje účinně zabezpečit plnění úkolů Vězeňské služby a tím zajistit vnitřní bezpečnost České republiky. Navržená úprava nemá ani negativní dopady na obranu státu.

Návrh na projednání návrhu zákona ve stavu legislativní nouze

Vzhledem k tomu, že v důsledku aktuální epidemiologické situace v České republice Vězeňská služba čelí obtížím při zabezpečení plnění svých úkolů a není vyloučeno zhoršení situace, se navrhuje, aby byl návrh zákona schválen ve stavu legislativní nouze za využití postupu podle § 99 odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny a § 118 zákona o jednacím řádu Senátu.

Z v l á š t n í č á s t

K čl. I – změna zákona o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky

Ustanovení § 24 zákona se doplňuje tak, aby bylo možné na nezbytnou dobu posílit Vězeňskou službu při plnění úkolů strážní služby policisty. V podrobnostech ohledně předpokládaného rozsahu jejich činnosti lze odkázat na obecnou část odůvodnění (odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy).

Povolání policisté mají po dobu povolání stejná oprávnění a povinnosti jako příslušníci Vězeňské služby. Umožňuje se, aby, pokud nejsou všechna oprávnění a povinnosti pro vykonávanou činnost nutné, vláda v nařízení vlády jejich rozsah omezila.

Příslušnost k Vězeňské službě budou povolání policisté prokazovat svým stejnokrojem doplněným rukávovou páskou s vnějším označením „VĚZEŇSKÁ SLUŽBA“. Přípustné je též prokázání ústním prohlášením Vězeňská služba. Podobu rukávové pásky s vnějším označením bude upravovat vyhláška ministryně spravedlnosti.

K čl. II - účinnost

S ohledem na současnou situaci, kdy Světová zdravotnická organizace (WHO) prohlásila epidemii koronaviru SARS-CoV-2 za pandemii, nelze postupovat podle § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, tj. nelze stanovit účinnost k 1. lednu nebo k 1. červenci kalendářního roku.

Naopak je třeba postupovat podle odstavce 4 citovaného paragrafu, kdy je možné stanovit, že návrh zákona nabývá účinnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů, pokud je vyhlášen nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav nebo vydává-li se právní předpis v souvislosti s ním anebo jedná-li se o zákonodárný proces ve stavu legislativní nouze. Tyto podmínky předkládaný návrh zákona splňuje, neboť je předkládán v souvislosti s vyhlášeným

nouzovým stavem a v režimu stavu legislativní nouze. Stanoví se, že návrh nabude účinnosti dnem po vyhlášení ve Sbírce zákonů.

V Praze dne 30. listopadu 2020

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš v. r.

Ministryně spravedlnosti:
Mgr. Marie Benešová v. r.